

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Հաստատում եմ

Տնօրեն

Ս. Ավանեսյան

«_____» _____ 2026թ.

ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ-ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____

Հայաստանի պատմություն

ԴԱՄԱՐԱՆ _____

7

ԿԻՍԱՄՅԱԿ _____

I, II

Ուսումնական ՏԱՐԻ _____

2026-2027

ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ _____

102

3

(տարեկան) (շաբաթական)

ԴԱՄԱԳՐՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____

Հայաստանի պատմություն

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ _____

Մասնակցային դպրոց

ՀԵՂԻՆԱԿ _____

Սմբատ Հովհաննիսյան

ՈՒՍՈՒՑԻՉ _____

Ռուզաննա Խաչատրյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել _____

մեթոդիավորման _____

նիստում: Արձանագրություն թիվ _____

Մեթոդիավորման նախագահ _____

(ստորագրություն)

Մերի Դանիելյան

(ազգանուն, անուն)

Տնօրենի տեղակալ _____

(ստորագրություն)

Մերի Մկրտչյան

(ազգանուն, անուն)

№	ԴԱՍԻ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ		ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ԴԱՍԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	ԳՐՔԻ ԷՋԸ	ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ			ԺԱՄԿԵՏԸ
						ԸՆ	ՏԵՄ	ԳՈՐԾ	
ԹԵՄԱ 1		Հայկական լեռնաշխարհը որպես համաշխարհային քաղաքակրթական բնօրրաններից մեկը: Հայոց հայրենիքը: Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետականությունները Ք.ձ.ա. III-I հազարամյակներում: (23 ժամ)							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ձևավորել 1. Հայոց հայրենիքի՝ Հայկական լեռնաշխարհի պատմաաշխարհագրական պայմանների, հայերի տեղաբնիկ ծագումնաբանության և Ք.ձ.ա. III-I հազ. հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ: 2. Ք.ձ.ա. III-I հազ. հայոց քաղաքակրթության առջև ծառացած մարտահրավերները վերլուծելու, ձեռնարկված միջոցառումների և արդյունքների վերաբերյալ կարծիք հայտնելու, եզրահանգումներ անելու հմտություններ: 3. Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետական կազմավորումների և Վանի թագավորության քաղաքակրթական ձևերը գնահատելու և արժևորելու հմտություններ:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		1)Նկարագրի Հայկական քաղաքակրթության ձևավորման և զարգացման պատմաաշխարհագրական միջավայրը: 2) Բացատրի Ք.ձ.ա. III-I հազ. հայկական քաղաքակրթության ձևավորման, զարգացման և անկման պատմական գործընթացները, կատարի եզրահանգումներ: 3) Վերլուծի Վանի թագավորության կազմավորման և զարգացման գործընթացները, ուսումնասիրի պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, դիցարանը: 4) Բացահայտի տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների, հայոց և համաշխարհային պատմության իրադարձությունների փոխկապակցվածությունը: 5) Գնահատի և արժևորի Վանի թագավորության քաղաքակրթական ժառանգության տեղն ու դերը հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում:							
1	Ներածություն. ինչո՞ւ և ինչպե՞ս ուսումնասիրել պատմությունը:	Ներկայացնի Հայոց պատմության ուսումնասիրության առարկան, նպատակը, հայոց պատմության փուլերն ընդգրկող ժամանակագրական շրջանակները, բացատրի Հայոց պատմության պարբերացումը, բովանդակությունը և առանձնահատկությունները, ճանաչի ուսումնասիրման աղբյուրը:	Ներկայացնում է Հայոց պատմության ուսումնասիրության առարկան, նպատակը, հայոց պատմության փուլերն ընդգրկող ժամանակագրական շրջանակները, բացատրում է Հայոց պատմության պարբերացումը, բովանդակությունը և առանձնահատկությունները, ճանաչում է ուսումնասիրման աղբյուրը:	3-5	1	0,5	0,5		
2	Ինչպես սովորել այս դասագրքով	Ուշադրություն դարձնել գրքի կառուցվածքին,ընթերցանությունը դարձնել ուսումնասիրության առանցքային հմտություն:Ուշադրություն դարձնել տեղադրված QR կոդերին և դասագիքի տարբերակված առաջադրանքների պահանջներին:	Ուշադրություն է դարձնում գրքի կառուցվածքին,ընթերցանությունը դարձնում է ուսումնասիրության առանցքային հմտություն:Ուշադրություն է դարձնում տեղադրված QR կոդերին և դասագիքի տարբերակված առաջադրանքների պահանջներին:	6-10	1	0,5	0,5		
3	Հայկական լեռնաշխարհն ու հայերը (դիրքը և բնական սահմանները, լեռները և դաշտերը)	Ճանաչի Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքը,սահմանները,թվարկի լեռներն ու լեռնաշղթաները, իմանա լեռնաշխարհի դաշտավայրերի առանձնահատկությունների և դրանց նշանակության մասին:	Ճանաչում է Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքը,սահմանները,թվարկի լեռներն ու լեռնաշղթաները, իմանա լեռնաշխարհի դաշտավայրերի առանձնահատկությունների և դրանց նշանակության մասին:	12-13	1	0,5	0,5		
4	Հայկական լեռնաշխարհն ու հայերը(գետերը և լճերը,կլիման և բնական պայմանները)	Ներկայացնի Հայկական լեռնաշխարհի ջրագրությունը,բնակլիմայական առանձնահատկությունները)	Ներկայացնում է Հայկական լեռնաշխարհի ջրագրությունը,բնակլիմայական առանձնահատկությունները)	13-14	1	0,5	0,5		
5	Հայկական լեռնաշխարհն ու հայերը (պատմական աշխարհագրություն):	Կարողանա քարտեղի վրա ցույց ցույց տալ Մեծ Հայքի նահանգները,Հայկական լեռնաշխարհի նախնադարյան	Կարողանում է քարտեղի վրա ցույց ցույց տալ Մեծ Հայքի նահանգները,Հայկական լեռնաշխարհի նախնադարյան	14-17	1	0,5	0,5		

		բնակավայրերը: Իմանա Հայկական լեռնաշխարհի վարչական բաժանումը, այն նահանգները, որոնց տարածքի վրա ստեղծված է ՀՀ-ն:	բնակավայրերը: Գիտի Հայկական լեռնաշխարհի վարչական բաժանումը, այն նահանգները, որոնց տարածքի վրա ստեղծված է ՀՀ-ն:					
6	Հայկական լեռնաշխարհի հնագույն բնակիչները	Ներկայացնի Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր հնավայրերը, Հայկական լեռնաշխարհը որպես մարդկության և հայոց քաղաքակրթության զարգացման հնագույն բնօրրան լինելու փաստեր: Ներկայացնի մարդկության պատմության հիմնական ձեռքբերումներն ու դժվարությունները Հին քարի դարում: Հիմնավորի այն պնդումը, որ Հայկական լեռնաշխարհը եղել է երկրագործության և անասնապահության նախահայրենիքներից մեկը:	Ներկայացնում է Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր հնավայրերը, Հայկական լեռնաշխարհը որպես մարդկության և հայոց քաղաքակրթության զարգացման հնագույն բնօրրան լինելու փաստեր: Ներկայացնում է մարդկության պատմության հիմնական ձեռքբերումներն ու դժվարությունները Հին քարի դարում: Հիմնավորում է այն պնդումը, որ Հայկական լեռնաշխարհը եղել է երկրագործության և անասնապահության նախահայրենիքներից մեկը:	20-23	1	0,5	0,5	
7	Նորքարիդարյան հեղափոխությունը և հայ ժողովրդի կազմավորման սկիզբը:	Տարբերակել հասարակության զարգացման փուլերը, բացատրել «նեոլիթյան հեղափոխություն» հասկացության իմաստը:	Տարբերակում է հասարակության զարգացման փուլերը, բացատրել «նեոլիթյան հեղափոխություն» հասկացության իմաստը:	24-25	1	0,5	0,5	
8	Նորքարիդարյան հեղափոխությունը և հայ ժողովրդի կազմավորման սկիզբը:	Բնութագրել Հայկական լեռնաշխարհի բնիկների զբաղմունքը, աշխատանքի գործիքները, հասարակական խմբերը նախնադարյան համայնական հասարակարգում: Ներկայացնել նորքարեդարյան հեղափոխության հետևանքները:	Բնութագրում է Հայկական լեռնաշխարհի բնիկների զբաղմունքը, աշխատանքի գործիքները, հասարակական խմբերը նախնադարյան համայնական հասարակարգում: Ներկայացնում է նորքարեդարյան հեղափոխության հետևանքները:	25-27	1	0,5	0,5	
9	Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետական կազմավորումները	Ներկայացնի Հայկական լեռնաշխարհում վաղ պետական կազմավորումների ստեղծման մեջ աշխարհագրության դերակատարումը: Վերլուծել այն դժվարությունները, որոնք դանդաղեցնում էին Հայկական լեռնաշխարհի ցեղերի միավորման և վաղ պետական կազմավորումների ստեղծման գործընթացը:	Ներկայացնում է Հայկական լեռնաշխարհում վաղ պետական կազմավորումների ստեղծման մեջ աշխարհագրության դերակատարումը: Վեր է լուծում այն դժվարությունները, որոնք դանդաղեցնում էին Հայկական լեռնաշխարհի ցեղերի միավորման և վաղ պետական կազմավորումների ստեղծման գործընթացը:	28-29	1	0,5	0,5	
10	Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետական կազմավորումները	Ներկայացնի Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումները: Պարզաբանել նախնադարյան հասարակության անկման և պետական կազմավորումների առաջացման պատճառները:	Ներկայացնում է Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումները: Պարզաբանում է նախնադարյան հասարակության անկման և պետական կազմավորումների առաջացման պատճառները:	29-30	1	0,5	0,5	
11	Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետական	Իմանա Հայկական լեռնաշխարհում վաղ պետական կազմավորումների	Գիտի Հայկական լեռնաշխարհում վաղ պետական կազմավորումների	31-33	1	0,5	0,5	

	կազմավորումները	անկման պատճառները:	անկման պատճառները:					
12	Ամփոփում 1. (բանավոր հարցում)	Կրկնել անցած թեմաներն ու քննարկել առանցքային հարցերը:	Վեր է լուծում արդյունքները:	3-33	1		1	
13	Վանի թագավորության հիմնադրումն ու ամրապնդումը	Նկարագրի Վանի թագավորության պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, դիցարանը, համեմատի արդի իրողությունների հետ: Բնութագրի հնագույն պետականությունների և Վանի թագավորության ակնառու գործիչների գործունեությունը, կարծիք հայտնի նրանց գործունեության վերաբերյալ:	Նկարագրում է Վանի թագավորության պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, դիցարանը, համեմատի արդի իրողությունների հետ: Բնութագրում է հնագույն պետականությունների և Վանի թագավորության ակնառու գործիչների գործունեությունը, կարծիք հայտնի նրանց գործունեության վերաբերյալ:	34-35	1	0,5	0,5	
14	Վանի թագավորության հիմնադրումն ու ամրապնդումը	Իմանա Վանի թագավորության կառավարման ծրջանը: Քարտեզի վրա կարողանում է ցույց տալ Ուրարտուի տարածքը: Գնահատի և արժևորի Վանի թագավորության քաղաքակրթական ժառանգության տեղն ու դերը հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում:	Գիտի Վանի թագավորության կառավարման ծրջանը: Քարտեզի վրա կարողանում է ցույց տալ Ուրարտուի տարածքը: Գնահատում և արժևորում է Վանի թագավորության քաղաքակրթական ժառանգության տեղն ու դերը հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում:	35-36	1	0,5	0,5	
15	Վանի թագավորության հիմնադրումն ու ամրապնդումը	Համեմատի Վանի թագավորության արքաների գործունեությունը, կարծիք հայտնել նրանց գործունեության վերաբերյալ:	Համեմատում է Վանի թագավորության արքաների գործունեությունը, կարծիք հայտնել նրանց գործունեության վերաբերյալ:	37-38	1	0,5	0,5	
16	Վանի թագավորության վերելքն ու անկումը	Վերլուծի Ք.ա. 9-6-րդ դարում Վանի թագավորության. հայկական քաղաքակրթության ձևավորման, զարգացման և անկման պատմական գործընթացները: Իմանա Վանի թագավորության հզորացման, թուլացման և անկման պատճառները:	Վեր է լուծում Ք.ա. 9-6-րդ դարում Վանի թագավորության. հայկական քաղաքակրթության ձևավորման, զարգացման և անկման պատմական գործընթացները: Գիտի Վանի թագավորության հզորացման, թուլացման և անկման պատճառները:	39-40	1	0,5	0,5	
17	Վանի թագավորության վերելքն ու անկումը	Կարողանա հետազոտի և ներկայացնի և քննարկի Վանի թագավորության արքաների վարած քաղաքականությունը, արժևորում է դրանց կարևորությունը: Ներկայացնում է թագավորության անկման պատճառները:	Կարողանում է ներկայացնել և քննարկել Վանի թագավորության արքաների վարած քաղաքականությունը, արժևորում է դրանց կարևորությունը: Ներկայացնում է թագավորության անկման պատճառները:	41-42	1	0,5	0,5	
18	Վանի թագավորության վերելքն ու անկումը	Կարողանա ուսումնասիրել պատմական աղբյուրները և տալ Վանի թագավորության անկման պատճառներն ու հետևանքները: Ներկայացնի Վանի թագավորության դերը Հայոց պատմության մեջ:	Կարողանում է ուսումնասիրել պատմական աղբյուրները և տալ Վանի թագավորության անկման պատճառներն ու հետևանքները: Ներկայացնում է Վանի թագավորության դերը Հայոց պատմության մեջ:	42-44	1	0,5	0,5	
19	Վանի թագավորության սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Ներկայացնի Վանի թագավորության կրոնն ու սոցիալական	Ներկայացնում է Վանի թագավորության կրոնն ու	45-46	1	0,5	0,5	

		կարգը:Բացատրի կարևոր պատմական եզրություններն ու հասկացությունները:	սոցիալական կարգը: Բացատրում է կարևոր պատմական եզրություններն ու հասկացությունները:					
20	Վանի թագավորության սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Ներկայացնի թագավորության տնտեսությունը: Գնահատի և արժևորի թագավորության քաղաքակրթության ազդեցությունը ժամանակակից աշխարհի վրա:	Ներկայացնում է թագավորության տնտեսությունը: Գնահատում և արժևորում է թագավորության քաղաքակրթության ազդեցությունը ժամանակակից աշխարհի վրա:	46-48	1	0,5	0,5	
21	Վանի թագավորության սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Վերլուծի Վանի թագավորության արվեստի և գիտության բնագավառները, և դրանց զարգացման նախադրյալները:	Վեր է լուծում Վանի թագավորության արվեստի և գիտության բնագավառները, և դրանց զարգացման նախադրյալները:	49-51	1	0,5	0,5	
22	Ամփոփում 2. (պաստառ)		Բանավոր հարցման միջոցով ամփոփել ուսումնասիրված թեմաների բովանդակության յուրացումն ու ստացած գիտելիքները:		1		1	
23	Հետադարձ կապ		Քննարկել թերություններն ու բացթողումները:	Ծանոթ են թերություններին և անհասկանալի հարցերին:		1	0,5	0,5
ԹԵՄԱ 2		Հայկագունի Երվանդյանների թագավորությունը: Հայաստանը Ք.ձ.ա. VII-III դդ.: (9 ժամ)						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ			Ձևավորել՝ 1. Ք.ձ.ա. VII-III դդ.. հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ 2. Համաշխարհային և տեղական գործընթացների փոխհարաբերությունները վերլուծելու, դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ փաստարկված կարծիք հայտնելու հմտություններ 3. Հայկագունի Երվանդյանների թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները գնահատելու և արժևորելու հմտություններ:					
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔԸ			Բացատրի Ք.ձ.ա. VII-III դդ. քաղաքակրթության ձևավորման, զարգացման և անկման պատմական գործընթացները: Նկարագրի Երվանդյան Հայաստանի պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, կրոնը, բնակչության առօրյա կյանքը: Ճանաչի տարբեր ժամանակաշրջանների, ազգերի և մշակութային-գաղափարային խմբերի արժեքները, բացատրի դրանց ազդեցությունն ու արտացոլումը տեղական և համաշխարհային մշակույթի մեջ: Գնահատի Հայկագունի Երվանդունիների թագավորության մշակութային ժառանգությունը: Արժևորի պատմական փորձի փոխանցման անհրաժեշտությունը՝ դրսևորելով լսելու և տարբեր սերունդների փորձը ընկալելու կարողություն:					
24	Երվանդական Հայաստանի կազմավորումը և Աքեմենյան Պարսկաստանը	Կուսումնասիրի Ք.ձ.ա. VII-III դդ հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքի և առանձնահատկությունների, ակնառու գործիչների վերաբերյալ տեղեկույթը:	Վեր է լուծում Ք.ձ.ա. VII-III դդ հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքի և առանձնահատկությունների, ակնառու գործիչների վերաբերյալ տեղեկույթը:	53-54	1	0,5	0,5	
25	Երվանդական Հայաստանի կազմավորումը և Աքեմենյան Պարսկաստանը	Իմանա Հայկագունի Երվանդունիների թագավորության ձևավորման և զարգացման գործընթացները, ունեցած ձեռքբերումները, ներդրումը հայ ժողովրդի պատմության մեջ: Համեմատի տվյալ ժամանակաշրջանի պատմական և հասարակական կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները:	Գիտի Հայկագունի Երվանդունիների թագավորության ձևավորման և զարգացման գործընթացները, ունեցած ձեռքբերումները, ներդրումը հայ ժողովրդի պատմության մեջ: Համեմատում է տվյալ ժամանակաշրջանի պատմական և հասարակական կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները:	55-58	1	0,5	0,5	
26	Երվանդական Հայաստանի անկախության վերականգնումն ու Մելսյանները	Բնութագրի և մեկնաբանի Ք.ձ.ա. VII-III դդ. ռազմաքաղաքական հարաբերությունները, փաստարկված կարծիք հայտնի դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ: Ներկայացնի աքեմենյան	Բնութագրում և մեկնաբանում է Ք.ձ.ա. VII-III դդ. ռազմաքաղաքական հարաբերությունները, փաստարկված կարծիք հայտնում դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ: Ներկայացնում է	59-60	1	0,5	0,5	

		մեջ:						
33	Արտաշեսյան Արտաշես I	Հայաստանի կազմավորումը.	Մովորողը կուսումնասիրի Հայկական թագավորությունները Ք.ձ.ա. II-I դդ. դարերում, հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքն ու առանձնահատկությունները, ակնառու պատմական գործիչներին: Ներկայացնի Արտաշես առաջինի դերը անկախության վերականգնման գործընթացում:	Մովորողը ուսումնասիրում է Հայկական թագավորությունները Ք.ձ.ա. II-I դդ. դարերում, հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքն ու առանձնահատկությունները, ակնառու պատմական գործիչներին Ներկայացնում է Արտաշես առաջինի դերը անկախության վերականգնման գործընթացում::	72-73	1	0,5	0,5
34	Արտաշեսյան Արտաշես I	Հայաստանի կազմավորումը.	Բացատրել և կարծիք հայտնել Արտաշեսյան արքաների գործունեության, կատարած վերափոխությունների և ռազմաքաղաքական հարաբերությունների, դրանց արդյունքների և հետևանքների մասին:	Բացատրում և կարծիք է հայտնում Արտաշեսյան արքաների գործունեության, կատարած վերափոխությունների և ռազմաքաղաքական հարաբերությունների, դրանց արդյունքների և հետևանքների մասին	74-77	1	0,5	0,5
35	Հայկական աշխարհակալ տերությունը. Տիգրան II Մեծ		Համեմատի արքաների արտաքին և ներքին քաղաքականությունը և գնահատի նրանց գործունեության արդյունքները: Վերլուծի Հայկական թագավորությունների պատմությունը և արքայատոհմերի ունեցած կարևոր ներդրումը ոչ միայն տարածաշրջանում, այլ նաև հասարակական- քաղաքական, տնտեսական, մշակութային կյանքի բնագավառներում, կձևավորի բանիմաց վերաբերմունք առաջնորդություն արժեհամակարգի վերաբերյալ:	Համեմատում է արքաների արտաքին և ներքին քաղաքականությունը և գնահատի նրանց գործունեության արդյունքները: Վեր է լուծում Հայկական թագավորությունների պատմությունը և արքայատոհմերի ունեցած կարևոր ներդրումը ոչ միայն տարածաշրջանում, այլ նաև հասարակական- քաղաքական, տնտեսական, մշակութային կյանքի բնագավառներում, ունի բանիմաց վերաբերմունք առաջնորդություն արժեհամակարգի վերաբերյալ:	78-79	1	0,5	0,5
36	Հայկական աշխարհակալ տերությունը. Տիգրան II Մեծ		Գնահատել և եզրահանգումներ անել Արտաշեսյան Հայաստանի հզորացման, հայոց աշխարհակալության ստեղծման նախադրյալների մասին:	Գնահատում և եզրահանգումներ է անում Արտաշեսյան Հայաստանի հզորացման, հայոց աշխարհակալության ստեղծման նախադրյալների մասին:	80-82	1	0,5	0,5
37	Հայկական աշխարհակալ տերությունը. Տիգրան II Մեծ		Մեկնաբանի Ք.ձ.ա. II-I դդ. ռազմաքաղաքական հարաբերությունները, փաստարկված կարծիք հայտնի դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ: 5 Վերլուծի Արտաշեսյան թագավորության հզորացման, հայոց աշխարհակալության ստեղծման նախադրյալները, անի եզրահանգումներ;	. Մեկնաբանի Ք.ձ.ա. II-I դդ. ռազմաքաղաքական հարաբերությունները, փաստարկված կարծիք հայտնի դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ: Վերլուծի Արտաշեսյան թագավորության հզորացման, հայոց աշխարհակալության ստեղծման նախադրյալները, անի եզրահանգումներ	82-83	1	0,5	0,5
38	Կրկնություն (բանավոր հարցում)		Իմանա ուսումնասիրված թեմաների բովանդակությունն ու ստացած	Գիտի ուսումնասիրված թեմաների բովանդակությունն ու ստացած	55-83	1	0,5	0,5

		գիտելիքները կարողա կիրառել դասապրոցեսին:	գիտելիքները կարողանում է կիրառել դասապրոցեսին:					
39	Հայ-հռոմեական պատերազմներն ու Տիգրան Մեծի կայսրության փլուզումը	Ներկայացնի հայ-հռոմեական պատերազմի պատճառներն ու ընթացքը: Իմանա Տիգրան Մեծի տերության թուլացման և անկման պատճառները:	Գիտի հայ-հռոմեական պատերազմի պատճառներն ու ընթացքը, Տիգրան Մեծի տերության թուլացման և անկման պատճառները:	84-85	1	0,5	0,5	
40	Հայ-հռոմեական պատերազմներն ու Տիգրան Մեծի կայսրության փլուզումը	Կարողանա ներկայացնել Հռոմի դիրքորոշումը, տարածաշրջանում ստեղծված աշխարհաքաղաքական իրավիճակը և դրա հետևանքները:	Կարողանում է ներկայացնել Հռոմի դիրքորոշումը, տարածաշրջանում ստեղծված աշխարհաքաղաքական իրավիճակը և դրա հետևանքները:	85-86	1	0,5	0,5	
41	Ամփոփում 4. (Գործնական աշխատանք)	Գործնական աշխատանքի միջոցով ամփոփել ուսումնասիրված թեմաների բովանդակության յուրացումն ու ստացած գիտելիքները:	Գործնական աշխատանքի միջոցով գնահատել սովորողների գիտելիքները:		1		1	
42	Հետադարձ կապ	Քննարկել թեմատիկ գրավոր աշխանքների արդյունքները	Ծանոթ են թերություններին և անհասկանալի հարցերին:		1	0,5	0,5	
43	Հայ-հռոմեական պատերազմներն ու Տիգրան Մեծի կայսրության փլուզումը	Վերլուծի Տիգրանակերտի և Արածանիի ճակատամարտերը	Վեր է լուծում Տիգրանակերտի և Արածանիի ճակատամարտերը	86-87	1	0,5	0,5	
44	Հայ-հռոմեական պատերազմներն ու Տիգրան Մեծի կայսրության փլուզումը	Գնահատի Արտաշատի պայմանագիրն ու հետևանքները: Արժևորի Մեծ Հայքի Արտաշեսյան պետության դերը հայոց պետականության և համաշխարհային պատմության մեջ: Գնահատի պետություն ունենալու, պատմական փորձի, ձեռքբերումների յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը:	Գնահատում է Արտաշատի պայմանագիրն ու հետևանքները Արժևորում է Մեծ Հայքի Արտաշեսյան պետության դերը հայոց պետականության և համաշխարհային պատմության մեջ: Արժևորում է անկախ ու զորեղ պետություն ունենալու, պատմական փորձի, ձեռքբերումների յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը:	87-88	1	0,5	0,5	
45	Արտավազդ 2-րդը և վերջին Արտաշեսյանները	Իմանա Արտավազդ 2-րդ արքայի դիվանագիտական ձեռքբերումները: Կարողանա ներկայացնել Մարկոս Կրաստսի արշավանքի նպատակը և հետևանքները Հայաստանի համար:	Գիտի Արտավազդ 2-րդ արքայի դիվանագիտական ձեռքբերումները: Կարողանում է ներկայացնել Մարկոս Կրաստսի արշավանքի նպատակը և հետևանքները Հայաստանի համար:	89-90	1	0,5	0,5	
46	Արտավազդ 2-րդը և վերջին Արտաշեսյանները	Ներկայացնի,թե ինչո՞վ էր պայմանավորված Արտավազդ 2-րդի որդեգրած չեզոքության քաղաքականությունը: Իմանա Անտոնիոսի արշավանքի նպատակների և հետևանքների մասին: Իմանա, թե որո՞նք էին Արտաշեսյան թագավորության անկման ներքին ու արտաքին պատճառները:	Ներկայացնում է, թե ինչո՞վ էր պայմանավորված Արտավազդ 2-րդի որդեգրած չեզոքության քաղաքականությունը: Գիտի Անտոնիոսի արշավանքի նպատակների և հետևանքների մասին: Գիտի, թե որո՞նք էին Արտաշեսյան թագավորության անկման ներքին ու արտաքին պատճառները:	90-94	1	0,5	0,5	
47	Արտաշեսյան Հայաստանի սոցիալ –տնտեսական և մշակութային կյանքը	Իմանա՝ Մեծ Հայքի Արտաշեսյանների թագավորության քաղաքակրթական ժառանգությունների մասին; Ներկայացնի քաղաքակրթական ձեռքբերումները հելլենիզմի դարաշրջանում:	Գիտի՝ Մեծ Հայքի Արտաշեսյանների թագավորության քաղաքակրթական ժառանգությունների մասին; Ներկայացնում է քաղաքակրթական ձեռքբերումները հելլենիզմի դարաշրջանում:	95-97	1	0,5	0,5	

		Իմանա կրոնի և քրմական դասի գործունեության մասին: Կարողանա ներկայացնել հասարակական-պետական կարգը:	Գիտի կրոնի և քրմական դասի գործունեության մասին: Կարողանում է ներկայացնել հասարակական-պետական կարգը:					
48	Արտաշեսյան Հայաստանի սոցիալ –տնտեսական և մշակութային կյանքը	Ներկայացնի քաղաքաշինության դերն ու նշանակությունը Արտաշեսյան Հայաստանում: Բացատրի,թե ինչու՞ էր Արտաշես 1-ի կառավարման տարիներին գերակայում արամեերենը, իսկ Տիգրան Մեծի ժամանակ՝ հունարենը: Իմանա թատրոնի և արվեստի զարգացումների և փոփոխությունների մասին:	Ներկայացնում է քաղաքաշինության դերն ու նշանակությունը Արտաշեսյան Հայաստանում: Բացատրում է,թե ինչու՞ էր Արտաշես 1-ի կառավարման տարիներին գերակայում արամեերենը, իսկ Տիգրան Մեծի ժամանակ՝ հունարենը: Գիտի թատրոնի և արվեստի զարգացումների և փոփոխությունների մասին:	97-100	1	0,5	0,5	
49	Ամփոփում 5. (քարտային աշխատանք)	Ամփոփել անցած նյութը, կատարել գիտելիքի ստուգում՝ հանձնարարված թեմաներից:	Կարողանում է պատասխանել տրվող հարցերին և ունի համապատասխան գիտելիքներ (կրկնություն հանձնարարարված թեմաներ շուրջ)	84-100	1		1	
ԹԵՄԱ 4		Մեծ Հայքի Արշակունիների թագավորությունը: (15 ժամ)						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ձևավորել՝ 1. I-IV դդ. հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքի և առանձնահատկությունների, Հայաստանի քրիստոնեացման պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ 2. Մեծ Հայքի Արշակունիների թագավորության, կայացման, հզորացման և անկման պատճառահետևանքային կապերը վերլուծելու հմտություններ 3. Արշակունյաց Հայաստանի քաղաքակրթական ձեռքբերումները և քրիստոնեության ընդունման պատմական նշանակությունը հայոց պատմության մեջ գնահատելու և արժևորելու հմտություններ:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՅՈՒՆՔԸ		- Բացատրի Արշակունիների թագավորության ձևավորման պատմաաշխարհագրական միջավայրը: - Նկարագրի Արշակունյաց թագավորությունը, քաղաքական, տնտեսական հասկարգը, առօրյա կյանքը: - Ներկայացնի քրիստոնեության տարածումը տարածաշրջանում, Հայոց եկեղեցու ձևավորման և կայացման ընթացքը: - Վերլուծի տարբեր ժամանակաշրջանների, ազգերի և մշակութային-գաղափարային խմբերի արժեքները, բացատրի դրանց ազդեցությունն ու արտացոլումը տեղական և համաշխարհային մշակույթի մեջ: - Գնահատի քրիստոնեության ընդունման, գրերի գյուտի պատմական նշանակությունը: - Նկարագրի նախարակական համակարգը, տնտեսությունը, բնակչության առօրյա կյանքն ու կենցաղը, հասարակական հարաբերությունները:						
50	Արշակունիների հաստատումը Հայոց գահին	Նկարագրի իրադրությունը տարածաշրջանում 1-3-րդ դարերում: Իմանա հռոմեա-պարթևական քաղաքականության մասին: Բացատրի պարթևա-հռոմեական տասնամյա պատերազմի պատճառները, արդյունքները:	Նկարագրում է իրադրությունը տարածաշրջանում 1-3-րդ դարերում: Գիտի հռոմեա-պարթևական քաղաքականության մասին: Բացատրում է պարթևա-հռոմեական տասնամյա պատերազմի պատճառները, արդյունքները:	102-103	1	0,5	0,5	
51	Արշակունիների հաստատումը Հայոց գահին	Ներկայացնի Տրդատ 1-ի գահակալումը և գործունեությունը: Իմանա ,թե է՞րբ կնքվեց Հռանդեսյի դաշնագիրը և ի՞նչ էր այն ենթադրում:	Ներկայացնում է Տրդատ 1-ի գահակալումը և գործունեությունը: Գիտի,թե է՞րբ կնքվեց Հռանդեսյի դաշնագիրը և ի՞նչ էր այն ենթադրում	103-105	1	0,5	0,5	
52	Արշակունիների հաստատումը Հայոց գահին	Բացատրի Արշակունիների արքայատոհմի ժառանգական դառնալու նշանակությունը; Ճանաչի տվյալ ժամանակշրջանի ակնառու գործիչների,բնութագրի և գնահատի նրանց գործունեության առանցքային դրվագները	Բացատրում է Արշակունիների արքայատոհմի ժառանգական դառնալու նշանակությունը; Ճանաչում է տվյալ ժամանակշրջանի ակնառու գործիչների,բնութագրում է և գնահատում նրանց գործունեության առանցքային դրվագները	105-107	1	0,5	0,5	
53	Տրդատ Մեծի գահակալումը և քրիստոնեության	Իմանա, թե ի՞նչ վտանգ էին	Գիտի, թե ի՞նչ վտանգ էին	108-110	1	0,5	0,5	

	ընդունումը	ներկայացնորշւմ հայ Արշակունիները Մասանյան հարստության համար: Ներկայացնի Խոսրով 2-րի գահակալման շրջանը և պարթև Անակի կողմից ձեռնարկված դավադրությունը: Ճանաչի ականառու գործիչներին, բնութագրի և գնահատի նրանց գործունեության առանցքային դրվագները:	ներկայացնորշւմ հայ Արշակունիները Մասանյան հարստության համար: Ներկայացնում է Խոսրով 2-րի գահակալման շրջանը և պարթև Անակի կողմից ձեռնարկված դավադրությունը: Ճանաչում է ականառու գործիչներին, բնութագրում է և գնահատում նրանց գործունեության առանցքային դրվագները:					
54	Տրդատ Մեծի գահակալումը և քրիստոնեության ընդունումը	Ներկայացնի քրիստոնեության ծագումը, քրիստոնեական վարդապետության հիմքեր հայոց եկեղեցու հիմնադիր Թադեոս և Բարդուղիմեոս առաքյալների գործունեության արդյունքները: Բացատրել Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու անհրաժեշտություն: Գնահատի քրիստոնեության ընդունման պատմական նշանակությունը	Ներկայացնում է քրիստոնեության ծագումը, քրիստոնեական վարդապետության հիմքեր հայոց եկեղեցու հիմնադիր Թադեոս և Բարդուղիմեոս առաքյալների գործունեության արդյունքները: Բացատրում է Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու անհրաժեշտություն: Գնահատում է քրիստոնեության ընդունման պատմական նշանակությունը	110-112	1	0,5	0,5	
55	Տրդատ Մեծի գահակալումը և քրիստոնեության ընդունումը	Նկարագրի պետության և հայոց եկեղեցու որպես ազգային-հոգևոր կառույց փոխհարաբերությունները, միասնական ձեռնարկները 4-5-րդ դարերում, ազգային եկեղեցու ձևավորման և կայացման ընթացքը, ազդեցությունը տարածաշրջանում, քննարկի պետություն եկեղեցի համագործակցությունն ու նշանակությունը հայապահպանության գործում:	Նկարագրում է պետության և հայոց եկեղեցու որպես ազգային-հոգևոր կառույց փոխհարաբերությունները, միասնական ձեռնարկները 4-5-րդ դարերում, ազգային եկեղեցու ձևավորման և կայացման ընթացքը, ազդեցությունը տարածաշրջանում, քննարկում է պետություն եկեղեցի համագործակցությունն ու նշանակությունը հայապահպանության գործում:	112-114	1	0,5	0,5	
56	Ամփոփում 6. (բանավոր հարցում)	Ամփոփել անցած նյութը, կատարել գիտելիքի ստուգում՝ հանձնարարված թեմաներից:	Կարողանում է պատասխանել տրվող հարցերին և ունի համապատասխան գիտելիքներ (կրկնություն հանձնարարված թեմաներ շուրջ)		1		1	
57	Արշակունյաց Հայաստանի բաժանումն ու անկումը	Իմանա Արշակունյաց Հայաստանում ավատատիրության առաջացման և արմատավորման մասին: Ներկայացնի և համեմատի Արշակունյաց արքայատոհմի նշանավոր արքաների՝ պետության անվտանգության և հզորացման ձեռնարկները	Գիտի Արշակունյաց Հայաստանում ավատատիրության առաջացման և արմատավորման մասին: Ներկայացնում և համեմատում է Արշակունյաց արքայատոհմի նշանավոր արքաների՝ պետության անվտանգության և հզորացման ձեռնարկները	115-116	1	0,5	0,5	
58	Արշակունյաց Հայաստանի բաժանումն ու անկումը	Իմանա՝ Արշակ 2-րդի գործունեության առանցքային դրվագների մասին: Արժևորի նրա պետականամեղ քաղաքականությունը: Ներկայացնի Աշտիշատի եկեղեցական	Գիտի Արշակ 2-րդի գործունեության առանցքային դրվագների մասին: Արժևորում է նրա պետականամեղ քաղաքականությունը:	116-118	1	0,5	0,5	

		ժողովի որոշումները, հետևանքներն ու նշանակությունը:	Ներկայացնում է Աշտիշատի եկեղեցական ժողովի որոշումները, հետևանքներն ու նշանակությունը:					
59	Արշակունյաց Հայաստանի բաժանումն ու անկումը	Ճանաչի տվյալ ժամանակաշրջանի ակնառու գործիչներին, բնութագրի և գնահատի նրանաց գործունեության առանձին դրվագներ: Իմանա՝ Արշակունիների թագավորության թուլացման ու անկման պատճառներն ու հետևանքները:	Ճանաչում է տվյալ ժամանակաշրջանի ակնառու գործիչներին, բնութագրում և գնահատում է նրանաց գործունեության առանձին դրվագներ: Գիտի Արշակունիների թագավորության թուլացման ու անկման պատճառներն ու հետևանքները:	118-121	1	0,5	0,5	
60	Արշակունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Բացատրի հելլենիզմ հասկացությունը: Ներկայացնի դարաշրջանին բնորոշ առանձնահատկությունները: Թվարկի և բնութագրի հողատիրության ձևերը: Կարողանա ներկայացնել ավատատիրական աստիճանակարգը:	Բացատրում է հելլենիզմ հասկացությունը: Ներկայացնում է դարաշրջանին բնորոշ առանձնահատկությունները: Թվարկում և բնութագրում է հողատիրության ձևերը: Կարողանում է ներկայացնել ավատատիրական աստիճանակարգը:	122-124	1	0,5	0,5	
61	Արշակունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Ներկայացնի պետական կառավարման համակարգը: Թվարկի և ներկայացնի գործակալությունների ընդհանուր բնութագիրը: Իմանա «Գահնամակի» և «Զորանամակի» մասին: Իմանա՝ Արշակունյաց Հայաստանի կրոնական տեղաշարժերի մասին: Կարողանա թվարկել և ներկայացնել քաղաքների կառուցվածքն ու առանձնահատկությունները և դրանց տնտեսական իրավիճակը բնութագրի:	Ներկայացնում է պետական կառավարման համակարգը: Թվարկում և ներկայացնում է գործակալությունների ընդհանուր բնութագիրը: Գիտի «Գահնամակի» և «Զորանամակի» մասին: Գիտի Արշակունյաց Հայաստանի կրոնական տեղաշարժերի մասին: Կարողանում է թվարկել և ներկայացնել քաղաքների կառուցվածքն ու առանձնահատկությունները և դրանց տնտեսական իրավիճակը բնութագրի:	124-125	1	0,5	0,5	
62	Արշակունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Ներկայացնի Արշակունյաց Հայաստանի գիր ու գրականության զարգացման նախադրյալների, նշանակության մասին: Իմանա՝ Հայաստանում գիտության, մշակույթի ճյուղերի, արվեստի, ճարտարապետության զարգացման ու առանձնահատկությունների մասին:	Ներկայացնում է Արշակունյաց Հայաստանի գիր ու գրականության զարգացման նախադրյալների, նշանակության մասին: Գիտի Հայաստանում գիտության, մշակույթի ճյուղերի, արվեստի, ճարտարապետության զարգացման ու առանձնահատկությունների մասին:	125-127	1	0,5	0,5	
63	Դաս-էքսկուրսիա	Ներկայացնի Արշակունյաց ժամանակաշրջանի որևէ քաղաք կամ հուշարձան և դրա հետ կապված ավանդազրույցներ, պատմական տեղեկություններ, հուշարձանի կամ քաղաքի հիմնադրման պատմությունը, նշանակությունը, կառուցման	Ներկայացնում է Արշակունյաց ժամանակաշրջանի որևէ քաղաք կամ հուշարձան և դրա հետ կապված ավանդազրույցներ, պատմական տեղեկություններ, հուշարձանի կամ քաղաքի հիմնադրման պատմությունը, նշանակությունը, կառ		1	0,5	0,5	

		նպատակը: Համեմատի հնագիտական հուշարձանները,քաղաքները նույն ժամանակաշրջանի այլ երկրների հուշարձանների հետ(տեսք,նշանակություն և այլն):Փորձի գտնել նմանություններ հնագիտական հուշարձանների և արդի հուշարձանների միջև	ուցման նպատակը: Համեմատում է հնագիտական հուշարձանները,քաղաքները նույն ժամանակաշրջանի այլ երկրների հուշարձանների հետ(տեսք,նշանակություն և այլն):Փորձի գտնել նմանություններ հնագիտական հուշարձանների և արդի հուշարձանների միջև:					
64	Ամփոփում 7. (բանավոր հարցում)	Գիտելիքի ստուգում	Վեր է լուծում և համեմատում արդյունքները:		1		1	
ԹԵՄԱ 5		Հայկական պետականության նախաբարական շրջանը: (13 ժամ)						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ձևավորել 1. V-IX դդ. հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ 2. V-IX դդ. ազատագրական պայքարի տարբեր շրջափուլերը հետազոտելու, պայքարի արդյունքները գնահատելու և համեմատելու հմտություններ 3. դրված նպատակներին հասնելու համար բոլոր կառույցների, ժողովրդի տարբեր խավերի միասնական ու փոխհամաձայնեցված գործելու անհրաժեշտության գիտակցություն:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՈՒՄԸ		1. Ներկայացնի V-IX դդ. միջազգային և ներքաղաքական իրավիճակի փոփոխությունները, հայկական քաղաքակրթության պատմության առանցքային դրվագները: 2. Նկարագրի նախաբարական կառավարման համակարգը, տնտեսությունը, բնակչության առօրյա կյանքն ու կենցաղը, հասարակական հարաբերությունները, համեմատի նախորդ ժամանակաշրջանների հետ: 3. Բնութագրի և համեմատի V-IX դդ. ազգային-ազատագրական պայքարի ակնառու գործիչների գործունեությունը: 4. Քննարկի V-IX դարերում հայ ժողովրդի միասնականությանը, հոգևոր ինքնուրույնությանը ու ինքնությանը սպառնացող մարտահրավերները և դրանց դիմագրավելու քայլերը, առաջարկի լուծումների սեփական տարբերակը: 5. Համեմատի և մեկնաբանի V-IX դդ. ազգային-ազատագրական պայքարի շրջափուլերը, պայքարի ուղիների վերաբերյալ տարբեր դիրքորոշումները, կարծիք հայտնի դրանց վերաբերյալ: 6. Գնահատի V-IX դարերի ազգային-ազատագրական պայքարի արդյունքները՝ կարևորելով համաժողովրդական միասնական պայքարի նշանակությունը՝ դրված նպատակների իրականացման գործում: 7. Արժևորի պատմական փորձի, ձեռքբերումների յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը						
65	Պայքար ինքնավարության համար	Իմանա Պարսկաստանի և Մարգպանական Հայաստանի հարաբերությունների մասին: Կարողանա ներկայացնել Սասանյանների քաղաքականության փոփոխության մասին:	Գիտի Պարսկաստանի և Մարգպանական Հայաստանի հարաբերությունների մասին: Կարողանում է ներկայացնել Սասանյանների քաղաքականության փոփոխության մասին:	129-130	1	0,5	0,5	
66	Պայքար ինքնավարության համար	Ներկայացնի Վարդանանց պատերազմը և կարողանա բնութագրել ու վերլուծել Ավարայրի ճակատամարտը: Իմանա երկրում տիրող ներքին և արտաքին հարաբերությունների մասին	Ներկայացնում է Վարդանանց պատերազմը և կարողանում է բնութագրել ու վերլուծել Ավարայրի ճակատամարտը: Գիտի երկրում տիրող ներքին և արտաքին հարաբերությունների մասին	130-132	1	0,5	0,5	
67	Պայքար ինքնավարության համար	Ներկայացնի Վահանանց ապստամբության պատճառներն ու հետևանքները: Իմանա,Ներսեսհապատի ճակատամարտի արդյունքների և հետևանքների մասին, վերլուծի Նվարսակի պայմանագրի բովանդակությունն ու նշանակությունը	Ներկայացնում է Վահանանց ապստամբության պատճառներն ու հետևանքները: Գիտի,Ներսեսհապատի ճակատամարտի արդյունքների և հետևանքների մասին, վեր է լուծում Նվարսակի պայմանագրի բովանդակությունն ու նշանակությունը:	132-134	1	0,5	0,5	
68	Հայաստանը և պարսկա-բյուզանդական մրցակցությունը 6-րդ դարում	Իմանա՝ Արևելյան Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձությունների	Գիտի Արևելյան Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասին	135-136	1	0,5	0,5	

		մասին և ներկայացնի հայ-պարսկական հարաբերությունները: Գնահատի Հուստինիանոս 1-ինի կողմից կատարված վերափոխությունները և ներկայացնի դրանց ունեցած հետևանքները հայերի համար:	և ներկայացնում է հայ-պարսկական հարաբերությունները: Գնահատում է Հուստինիանոս 1-ինի կողմից կատարված վերափոխությունները և ներկայացնում է դրանց ունեցած հետևանքները հայերի համար:					
69	Հայաստանը և պարսկա-բյուզանդական մրցակցությունը 6-րդ դարում	Ներկայացնի եկեղեցական միասնության պատկերումը, Նիկեայից Քաղկեդոն տեղի ունեցած իրադարձությունները: Ներկայացնի և համեմատի տիեզերական և հայոց եկեղեցու ժողովները (506թ և 554թ-Դվին):	Ներկայացնում է եկեղեցական միասնության պատկերումը, Նիկեայից Քաղկեդոն տեղի ունեցած իրադարձությունները: Ներկայացնում և համեմատում է տիեզերական և հայոց եկեղեցու ժողովները (506թ և 554թ-Դվին):	136-137	1	0,5	0,5	
70	Հայաստանը և պարսկա-բյուզանդական մրցակցությունը 6-րդ դարում	Պարզաբանի գրադաշտականության, քաղկեդոնականության նկատմամբ Հայոց եկեղեցու դիքորոշումը և տարածաշրջանում Հայոց եկեղեցու դերի ու ազդեցության ամրապնդման պատճառները: Իմանա՝ Պարսկաստանի և Բյուզանդիայի վարած քաղաքականության և 591թ Հայաստանի երկրորդ բաժանման մասին:	Պարզաբանում է գրադաշտականության, քաղկեդոնականության նկատմամբ Հայոց եկեղեցու դիքորոշումը և տարածաշրջանում Հայոց եկեղեցու դերի ու ազդեցության ամրապնդման պատճառները: Գիտի Պարսկաստանի և Բյուզանդիայի վարած քաղաքականության և 591թ Հայաստանի երկրորդ բաժանման մասին:	137-139	1	0,5	0,5	
71	Ամփոփում 8. (բանավոր հարցում)	Գիտելիքի ստուգում	Վեր է լուծում և համեմատում արդյունքները:		1		1	
72	Արաբական խալիֆայության տիրապետությունը Հայաստանում	Գնահատի Հայաստանում արաբական արշավանքներից առաջ ընկած ժամանակահատվածում տեղի ունեցող դեպքերն ու իրադարձությունները:	Գնահատում է Հայաստանում արաբական արշավանքներից առաջ ընկած ժամանակահատվածում տեղի ունեցող դեպքերն ու իրադարձությունները:	140-141	1	0,5	0,5	
73	Արաբական խալիֆայության տիրապետությունը Հայաստանում	Իմանա արաբական արշավանքների հետևանքների և Թեոդորոս Ռշտունու կողմից վարվող քաղաքականության մասին և վերլուծի Հայաստանի ներքին խնդիրների պատճառահետևանքային կապերը: Ներկայացնի 652թ հայ-արաբական պայմանագրի բովանդակությունը, նշանակությունը և ունեցած հետևանքները:	Գիտի արաբական արշավանքների հետևանքների և Թեոդորոս Ռշտունու կողմից վարվող քաղաքականության մասին և վեր է լուծում Հայաստանի ներքին խնդիրների պատճառահետևանքային կապերը: Ներկայացնում է 652թ հայ-արաբական պայմանագրի բովանդակությունը, նշանակությունը և ունեցած հետևանքները:	141-143	1	0,5	0,5	
74	Արաբական խալիֆայության տիրապետությունը Հայաստանում	Ներկայացնի և համեմատի աղանդավորական շարժումների գործունեությունը, ունեցած դրական ու բացասական նշանակությունը: Կարողանա միջառարկայական կապ հաստատել թեմայի շրջանակում՝ հայոց պատմություն համաշխարհային պատմություն:	Ներկայացնում և համեմատում է աղանդավորական շարժումների գործունեությունը, ունեցած դրական ու բացասական նշանակությունը: Կարողանում է միջառարկայական կապ հաստատել թեմայի շրջանակում՝ հայոց պատմություն համաշխարհային պատմություն:	143-144	1	0,5	0,5	

75	Արաբական խալիֆայության տիրապետությունը Հայաստանում	Իմանա՝ Հայկական պետականության և ինքնության վերականգնման և պահպանման անհրաժեշտության մասին: Ներկայացնի օտար տիրապետության թոթափման և Հայաստանի անկախության վերականգնման ճանապարհին առաջացած խնդիրների՝ դրական ու բացասական հետևանքների, նշանակության և արդյունքների մասին:	Գիտի Հայկական պետականության և ինքնության վերականգնման և պահպանման անհրաժեշտության մասին: Ներկայացնում է օտար տիրապետության թոթափման և Հայաստանի անկախության վերականգնման ճանապարհին առաջացած խնդիրների՝ դրական ու բացասական հետևանքների, նշանակության և արդյունքների մասին:	144-146	1	0,5	0,5	
76	Կրկնություն (ելքի քարտեր)	Ամփոփել անցած նյութը, կատարել գիտելիքի ստուգում՝ հանձնարարված թեմաներից:	Կարողանում է պատասխանել տրվող հարցերին և ունի համապատասխան գիտելիքներ կրկնություն հանձնարարված թեմաներից	129-146	1	0,5	0,5	
77	Ամփոփում 9. (հարց ու պատասխան)		Գիտելիքի ստուգում	Վեր է լուծում արդյունքները		1		1
ԹԵՄԱ 6		Ազգային-քրիստոնեական մշակույթի ձևավորումն ու զարգացումը IV-IX դդ.: (10 ժամ)						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ձևավորել՝ 1. IV-IX դդ. ազգային-քրիստոնեական մշակույթի զարգացման ընթացքի, ձեռքբերումների, մշակութային նշանավոր գործիչների և ստեղծագործությունների վերաբերյալ գիտելիքներ 2. գրերի գյուտի պատմական նշանակությունը և ոսկեդարյան մշակույթի ձեռքբերումները հայոց ու համաշխարհային մշակույթի համատեքստում արժևորելու և գնահատելու հմտություններ 3. մշակութային ժառանգության պահպանման, զարգացման և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտության գիտակցություն:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔԸ		- Ներկայացնի V-IX դդ. պետականության համար պայքարի շրջափուլերը: - Գնահատի V-IX դարերի պետականության համար պայքարի արդյունքները՝ կարևորելով պայքարի նշանակությունը՝ դրված նպատակների իրականացման գործում: - Արժևորի ոսկեդարյան մշակույթի ձեռքբերումները հայոց ու համաշխարհային մշակույթի համատեքստում: - Հիմնավորի սեփական տեսակետը և դիրքորոշումը:						
78	Հայ մշակույթի Ոսկե դարը	Իմանա՝ հայ գրերի ստեղծման անհրաժեշտության և ժամանակի մասին: Կարողանա ներկայացնել գրերի գյուտին աջակցող պետական գործիչներին: Իմանա՝ առաջին դպրոցների հիմնադրման և թարգմանական գրականության զարգացման առանձնահատկությունների մասին:	Գիտի հայ գրերի ստեղծման անհրաժեշտության և ժամանակի մասին: Կարողանում է ներկայացնել գրերի գյուտին աջակցող պետական գործիչներին: Գիտի առաջին դպրոցների հիմնադրման և թարգմա նական գրականության զարգացման առանձնահատկությունների մասին:	148-149	1	0,5	0,5	
79	Հայ մշակույթի Ոսկե դարը	Իմանա՝ 5-9-րդ դդ. Հայ պատմիչների անունները և կարողանա գնահատել ու արժևորել նրանց կողմից ստեղծված պատմագրական երկերը; Կարողանա բացատրել,թե ինչո՞վ էր առանձնանում Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմությունը»: Բացատրի,թե ինչո՞վ էր կարևոր պատմագրական միասնական ավանդույթի ձևավորումը	Գիտի 5-9-րդ դդ. Հայ պատմիչների անունները և կարողանում է գնահատել ու արժևորել նրանց կողմից ստեղծված պատմագրական երկերը; Կարողանում է բացատրել,թե ինչո՞վ էր առանձնանում Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմությունը»: Բացատրում է,թե ինչո՞վ էր կարևոր պատմագրական միասնական ավանդույթի ձևավորումը	149-150	1	0,5	0,5	
80	Հայ մշակույթի Ոսկե դարը	Բնութագրի 5-9-րդ դարերի հայ փիլիսոփաներին,կարողանա արժևորել	Բնութագրում է 5-9-րդ դարերի հայ փիլիսոփաներին,կարողանում	150-152	1	0,5	0,5	

		լ հայ փիլիսոփաների ստեղծագործությունները և նրանց դերը մշակույթի զարգացման գործում: Բացատրի կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները:	Է՝ արժևորել հայ փիլիսոփաների ստեղծագործությունները և նրանց դերը մշակույթի զարգացման գործում: Բացատրում է կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները					
81	Հայ մշակույթի Ոսկե դարը	Ճանաչի տվյալ ժամանակաշրջանի իրավագիտության բնագավառի ակնառու գործիչներին, նրանց կողմից ստեղծված աշխատությունները, գնահատի նրանց ունեցած ներդրումը հայ և համաշխարհային մշակույթի մեջ: Ձևավորել և զարգացնել վերլուծական, քննադատական և ստեղծագործական մտածողության, հետազոտական, համա գործակցային աշխատելու հմտություններ և կարողություններ:	Ճանաչում է տվյալ ժամանակաշրջանի իրավագիտության բնագավառի ակնառու գործիչներին, նրանց կողմից ստեղծված աշխատությունները, գնահատում է նրանց ունեցած ներդրումը հայ և համաշխարհային մշակույթի մեջ: Ձևավորում և զարգացնում է վերլուծական, քննադատական և ստեղծագործական մտածողության, հետազոտական, համ ագործակցային աշխատելու հմտություններ և կարողություններ:	152	1	0,5	0,5	
82	Բնական գիտություններն ու արվեստը 5-9 դարերում	Իմանա 5-9-րդ դարերի բնական գիտության ներկայացուցիչների անունները, նրանց ստեղծագործությունները, կարողանա վերլուծել այդ աշխատությունները: Ներկայացնի, թե ե՞րբ է սահմանվել Հայոց մեծ թվականը և ի՞նչ նշանակություն ունի այն ժողովրդի կյանքում:	Գիտի 5-9-րդ դարերի բնական գիտության ներկայացուցիչների անունները, նրանց ստեղծագործությունները, կարողանում է վերլուծել այդ աշխատությունները: Ներկայացնում է, թե ե՞րբ է սահմանվել Հայոց մեծ թվականը և ի՞նչ նշանակություն ունի այն ժողովրդի կյանքում:	153-154	1	0,5	0,5	
83	Բնական գիտություններն ու արվեստը 5-9 դարերում	Իմանա և ներկայացնի ժամանակաշրջանի ճարտարապետության զարգացման առանձնահատկությունները: Ներկայացնի հայկական ազգային ճարտարապետության և քրիստոնեական մշակույթի կապը և դրա արդյունքում ձևավորված ճարտարապետական ոճի ձևավորումը:	Գիտի և ներկայացնում է ժամանակաշրջանի ճարտարապետության զարգացման առանձնահատկությունները: Ներկայացնում է հայկական ազգային ճարտարապետության և քրիստոնեական մշակույթի կապը և դրա արդյունքում ձևավորված ճարտարապետական ոճի ձևավորումը:	155-156	1	0,5	0,5	
84	Բնական գիտություններն ու արվեստը 5-9 դարերում	Իմանա, բնութագրի և կարողանա ներկայացնել, թե ի՞նչ փոփոխություններ կրեց 5-9-րդ դարերի քանդակագործությունը: Իմանա, թե ինչպիսի բովանդակությամբ քանդակներն էին տիրապետող, ինչու: Ներկայացնի ճարտարապետական կառույցների ներքին և արտաքին ձևավորումների մեջ նկարչության ունեցած դերի ու նշանակության մասին:	Գիտի բնութագրում և կարողանում է ներկայացնել, թե ի՞նչ փոփոխություններ կրեց 5-9-րդ դարերի քանդակագործությունը: Գիտի, թե ինչպիսի բովանդակությամբ քանդակներն էին տիրապետող, ինչու: Ներկայացնում է ճարտարապետական կառույցների ներքին և արտաքին ձևավորումների մեջ նկարչության ունեցած դերի ու նշանակության մասին:	156	1	0,5	0,5	

		5. Քննարկի X-XI դարերում հայ ժողովրդի միասնականությանը, հոգևոր ինքնուրույնությանը ու ինքնությանը սպառնացող մարտահրավերները և դրանց դիմագրավելու քայլերը, անի եզրահանգումներ: 6. Գնահատի և արժևորի Անիի Բագրատունյաց թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները: 7. Հետազոտի Անիի մայրաքաղաքի կամ IX-XI դարերի պատմաճարտարապետական որևէ հուշարձան, առաջարկի տվյալ հուշարձանը աշխարհին հանրաճանաչ դարձնելու լուծումներ:						
88	Բագրատունիների հաստատումը Հայոց գահին	Կարողանա՝ տարբերակել պետականության վերականգնման ներքին և արտաքին նախադրյալները և զարգացման առանձնահատկությունները: Ներկայացնի, թե ինչո՞վ էր պայմանավորված Աշոտ 1-ի զգուշավոր քաղաքականությունը: Բնութագրի Հայոց կաթողիկոս Զաքարիա Ջազեցու և մյուս հոգևոր գործիչների դերն ու նշանակությունը անկախության վերականգնման գործում:	Կարողանում է տարբերակել պետականության վերականգնման ներքին և արտաքին նախադրյալները և զարգացման առանձնահատկությունները: Ներկայացնում է, թե ինչո՞վ էր պայմանավորված Աշոտ 1-ի զգուշավոր քաղաքականությունը: Բնութագրում է Հայոց կաթողիկոս Զաքարիա Ջազեցու և մյուս հոգևոր գործիչների դերն ու նշանակությունը անկախության վերականգնման գործում:	159-160	1	0,5	0,5	
89	Բագրատունիների հաստատումը Հայոց գահին	Իմանա՝ Բագրատունյաց արքայատոհմի թագավորների ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները: Բացատրի և արժևորի ազգային պետություն ունենալու անհրաժեշտությունը, գնահատի թագավորության տեղն ու դերը հայոց պատմության մեջ: Կարողանա ներկայացնել ժամանակահատվածին համապատասխան ժամանակագրությունը:	Գիտի Բագրատունյաց արքայատոհմի թագավորների ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները: Բացատրում և արժևորում է ազգային պետություն ունենալու անհրաժեշտությունը, գնահատի թագավորության տեղն ու դերը հայոց պատմության մեջ: Կարողանում է ներկայացնել ժամանակահատվածին համապատասխան ժամանակագրությունը:	160-161	1	0,5	0,5	
90	Բագրատունիների հաստատումը Հայոց գահին	Ներկայացնի և համեմատի Բագրատունյաց արքայատոհմի նշանավոր արքաների պետության հզորացման ձեռնարկները, փորձի կապեր գտնել այդ գործիչների ձեռնարկների հետ, գնահատի նրանց կողմից կառուցված կամ նրանց կողմից մայրաքաղաք հռչակված Անիի դերն ու նշանակությունը Հայոց պատմության մեջ: Ներկայացնի համապատասխան ժամանակագրությունը:	Գիտի Բագրատունյաց արքայատոհմի թագավորների ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները: Բացատրում և արժևորում է ազգային պետություն ունենալու անհրաժեշտությունը, գնահատի թագավորության տեղն ու դերը հայոց պատմության մեջ: Կարողանում է ներկայացնել ժամանակահատվածին համապատասխան ժամանակագրությունը:	161-163	1	0,5	0,5	
91	Բագրատունյաց Հայաստանի մասնատումն ու անկումը	Բացատրի ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառները, ներկայացնի դրանց գոյության ժամանակահատվածում առաջացած խնդիրները և գնահատի դրանց ունեցած դերն ու	Բացատրում է ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառները, ներկայացնում դրանց գոյության ժամանակահատվածում առաջացած խնդիրները և գնահատում դրանց ունեցած դերն ու	164-165	1	0,5	0,5	

		նշանակությունը: Կարողանա ներկայացնել ժամանակագրությունը:	նշանակությունը: Կարողանում է ներկայացնել ժամանակագրությունը:					
92	Բագրատունյաց Հայաստանի մասնատումն ու անկումը	Իմանա Թոնդրակյան շարժման առաջացման նպատակների և գործունեության մասին, ներկայացնի, թե ինչով էր վտանգավոր այդ գաղափարախոսությունը և բացատրի Թոնդրակյան շարժման վտանգավորությունը կենտրոնական իշխանության պահպանման համար:	Գիտի Թոնդրակյան շարժման առաջացման նպատակների և գործունեության մասին, ներկայացնում է, թե ինչով էր վտանգավոր այդ գաղափարախոսությունը և բացատրում է Թոնդրակյան շարժման վտանգավորությունը կենտրոնական իշխանության պահպանման համար:	165-167	1	0,5	0,5	
93	Բագրատունյաց Հայաստանի մասնատումն ու անկումը	Կարողանա առանձնացնել և վերլուծել Բագրատունյաց թագավորության թուլացման ու անկման ներքին ու արտաքին նախադրյալները: Ներկայացնի և վերլուծի սեփական տեսանկյունից Տրապիզոնի պայմանագիրը (կտակը): Համեմատի տվյալ ժամանակաշրջանի և հայոց այլ քաղաքակրթական ձեռքբերումների հետ, գիտակցի ձեռքբերումների յուրացման և հաջորդ սերունդներին դրանց փոխանցման անհրաժեշտությունը:	Կարողանում է առանձնացնել և վեր է լուծում Բագրատունյաց թագավորության թուլացման ու անկման ներքին ու արտաքին նախադրյալները: Ներկայացնում և վեր է լուծում սեփական տեսանկյունից Տրապիզոնի պայմանագիրը (կտակը): Համեմատում է տվյալ ժամանակաշրջանի և հայոց այլ քաղաքակրթական ձեռքբերումների հետ, գիտակցի ձեռքբերումների յուրացման և հաջորդ սերունդներին դրանց փոխանցման անհրաժեշտությունը:	167-169	1	0,5	0,5	
94	Ամփոփում 11. (Գործնական աշխատանք)	Գիտելիքի ստուգում	Վեր է լուծում և համեմատում արդյունքները		1		1	
95	Հետադարձ կապ	Քննարկել, վերլուծել գրավոր աշխատանքի ստուգման արդյունքում արձանագրված սխալներն ու թերությունները: Հասկանալ սովորողի թույլ և ուժեղ կողմերը:	Սխալների ուղղումից ու քննարկումից հետո բանավոր հարցման միջոցով կարողանում է տալ ճիշտ պատասխաններ:		1	0,5	0,5	
96	Բագրատունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Նկարագրի Մեծ Հայքի Բագրատունյաց թագավորության պետական կառավարման համակարգը և հասարակական կյանքի առանձնահատկությունները	Նկարագրում է Մեծ Հայքի Բագրատունյաց թագավորության պետական կառավարման համակարգը և հասարակական կյանքի առանձնահատկությունները	170-171	1	0,5	0,5	
97	Բագրատունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Ներկայացնի ու գնահատի Բագրատունյաց Հայաստանի տնտեսական զարգացման առանձնահատկություններն ու ձեռքբերումները: Իմանա՝ քաղաքների դերի ու նշանակության մասին: Թվարկի քաղաքները և իմանա նրանց կառուցվածքի առանձնահատկությունների մասին:	Ներկայացնում ու գնահատում է Բագրատունյաց Հայաստանի տնտեսական զարգացման առանձնահատկություններն ու ձեռքբերումները: Գիտի քաղաքների դերի ու նշանակության մասին: Թվարկում է քաղաքները և գիտի նրանց կառուցվածքի առանձնահատկությունների մասին:	171-172	1	0,5	0,5	
98	Բագրատունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Իմանա, թե ի՞նչը նպաստեց կրթության զարգացման գործին: Ներկայացնի կրթական աստի	Գիտի, թե ի՞նչը նպաստեց կրթության զարգացման գործին: Ներկայացնում է կրթական	172-174	1	0,5	0,5	

		ճանները և թվարկի միջնադարյան բարձրագույն դպրոցները և բնութագրի դրանց գործունեության ունեցած դերն ու նշանակությունը	աստիճանները և թվարկում է միջնադարյան բարձրագույն դպրոցները և բնութագրում է դրանց գործունեության ունեցած դերն ու նշանակությունը					
99	Բագրատունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	Կարողանա ներկա յացնել ժամանակի նշանավոր պատմա գիրքերին ու նրանց գործունեությունը: Մեկնաբանի և գնահատի նրանց ստեղծագործությունների բովանդակությունը և արժեքը: Բմանա պատմագիտական աշխատությունների ստեղծման ժամանա կազմությունը և առանձնահատկությունները:	Կարողանում է ներկայացնել ժամանակի նշանավոր պատմագիրներին ու նրանց գործունեությունը: Մեկնաբանում և գնահատում է նրանց ստեղծագործությունների բովանդակությունը և արժեքը: Գիտի պատմագիտական աշխատությունների ստեղծման ժամանակագրությունը և առանձնահատկությունները	174-176	1	0,5	0,5	
100	Դաս-էքսկուրսիա	Գնահատի և արժևորի Բագրատունյաց արքայատոհմի կառավարման ժամանակաշրջանում տեղի ունեցած քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական, մշակութային կյանքում տեղի ունեցած դեպքերն ու իրադարձութ յունները՝ օգտա գործելով վիրտու ալ հնարավորությունները:	Գնահատում և արժևորում է Բագրատունյաց արքայատոհմի կառավարման ժամանակաշրջանում տեղի ունեցած քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական, մշակութային կյանքում տեղի ունեցած դեպքերն ու իրադարձությունները՝ օգտագործելով վիրտուալ հնարավորությունները:		1	0,5	0,5	
101	Ամփոփում 12. (թեստային աշխատանք, Quizziz)	Կատարել 2-րդ կիսամյակի ընթացքում անցած թեմաների ամփոփում: Պարզել ստացած գիտելիքների, ձևավորված հմտությունների ու կարողությունների հնարավորությունները:	Կատարում է 2-րդ կիսամյակի ընթացքում անցած թեմաների ամփոփում: Ցույց է տալիս ստացած գիտելիքների, ձևավորված հմտությունների ու կարողությունների հնարավորությունները:		1		1	
102	Հետադարձ կապ	Քննարկել, վերլուծել անցած թեմաները: Պարզաբանել մութ մնացած հարցերը տալ սպառիչ պատասխաններ և ամփոփել գիտելիքները:	Քննարկում, վեր է լուծում անցած թեմաները: Պարզաբանում է մութ մնացած հարցերը տալիս է սպառիչ պատասխաններ և ամփոփում ստացած գիտելիքները:		1	0,5	0,5	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ					102	45	57	